

בש"פ 5968/18 - מהראן שוארמה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5968/18

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

המבקש: מהראן שוארמה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
בעמ"ת 14114-08-18 שניתנה ביום 9.8.2018

תאריך הישיבה: ה' באלול התשע"ח (16.8.2018)

בשם העורר: עו"ד עומיר א. מריד

בשם המשיבה: עו"ד ארז בן-ארויה

החלטה

1. האם החלטה לפיה נאשם עצור עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, אלא אם יעמוד בתנאים, מסווגת כהחלטת שחרור או מעצר לצורך סעיף 47 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: החוק)? זו השאלה הניצבת בפנינו.

עמוד 1

עסקינן בבקשה למתן רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (עמ"ת 14114-08-18), לפיה נדחה ערר המבקש על החלטת בית משפט השלום בירושלים (מ"ת 51049-07-18). ביסוד הדיון ניצב סעיף 47 לחוק, שכותרתו "תוצאות אי המצאת ערובה". לפי תת סעיף 47(ג), אם לא קבע השופט מועד להמצאת ערובה, ולא הומצאה הערובה, יובא העצור בפני שופט תוך 48 שעות מעת מתן ההחלטה. להשקפת הסנגור הואיל ומרשו לא הובא בפני שופט תוך המועד האמור – יש להורות על שחרורו. ערכאות קמא קבעו כי משום שמדובר על החלטת מעצר, בניגוד להחלטת שחרור – סעיף 47 אינו חל.

עולה כי בפי הסנגור שתי טענות מרכזיות: האחת היא כי נפל פגם בכך שמרשו לא הובא בפני שופט כאמור; והשנייה היא כי הדרך לתקן את אותו הפגם היא בשחרור המבקש. נתייחס לשתי הטענות על פי סדרן. יצוין כבר כי בא כוח המדינה הסכים לעמדת הסנגור לגבי הטענה הראשונה, וחלק עליו לגבי השנייה.

2. כאמור, ערכאות קמא, שדנו בבקשת הסנגור להורות על שחרור המבקש, סברו כי מדובר בהחלטת מעצר ומכאן כי סעיף 47 לא חל. הנימוק לכך הוא כי בית משפט השלום ניסח את החלטתו באופן שהוא מורה על "...מעצרו של המשיב עד תום ההליכים...יחד עם זאת, המשיב יוכל להשתחרר בכפוף לתנאים הבאים...". תנאים אלה כוללים הפקדה בסך 20 אלף ש"ח.

בהיבט העקרוני, אכן נפלה שגגה בהחלטות ערכאות קמא. אין להבחין בין החלטה המורה על שחרור נאשם בכפוף לתנאים, ובמידה שאלו לא יתקיימו הוא ייעצר; לבין החלטת מעצר בגדרה הנאשם יוכל להשתחרר במידה ויעמוד בתנאים מסוימים. מדובר בהבדל סמנטי – אך לא רק. במהות, בית המשפט בהחלטה כזו, תהא דרך הצגתה אשר תהא, מורה על שחרורו של נאשם. דהיינו, היה ונאשם ממלא אחר התנאים שקבע בית המשפט – דינו לחופשי. העניין נתון בידו, בניגוד להחלטת מעצר. לא יהיה זה נכון, מבחינת מדיניות משפטית, להשאיר את גורל סיווג ההחלטה לדרך שבה בית המשפט מציג אותה.

יתרה מכך, אף מבחינת פרשנות תכליתית של סעיף 47 לחוק אין לקבל את עמדת ערכאות קמא. הסעיף נועד להתמודד עם התופעה של אי המצאת ערובה. נאשם שלא עמד בתנאי השחרור, כמו במקרינו, עונה על תוצאות זו. בליבת הסעיף ההבנה כי מקום בו בית המשפט שחרר נאשם, אך הוא נותר במעצר בשל אי מילוי התנאים שהוצבו – יש צורך בפיקוח הדוק יותר. יש לזכור כי הליך זה, לפי סעיף 47 לחוק, איננו עניין פורמאלי ומטרתו לאפשר לבית המשפט לשקול האם יש מקום לשנות את התנאים עקב אי מילויים על ידי הנאשם. לכן, ובשל נימוק זה, נקבע כי יש לקבוע את העניין לדיון בפני שופט תוך זמן מוגדר וקצר ביותר.

סיכומו של דבר הוא שהחלטה לפיה נאשם נעצר אלא אם כן יעמוד בתנאים מסוימים – דינה כדין החלטה המשחררת נאשם בכפוף לתנאים. בשני המקרים מדובר בנאשם משוחרר, ולא במי שנעצר בכפוף לתנאים, לעניין סעיף 47. עמדה זו אף נובעת מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. סעיף 5 לחוק היסוד קובע כי אין ליטול או להגביל את חירותו של אדם במעצר. כמובן שכלל זה איננו מוחלט, וניתן לעצור אדם בהתאם לחוק. עם זאת, יש להקפיד על ההתייחסות לעצורים, למשוחררים ולאלה הנמצאים בתווך ביניהם – בהתאם לדרישות החוק.

3. באשר לנפקות הפגם לפיו המבקש לא הובא בפני שופט, אין זה מסוג הפגמים או המחדלים שבגינם יש להורות על שחרור נאשם. ישנם פגמים שבכוחם להביא לשחרור של נאשם, למשל סעיף 59 לחוק, הקובע כי "חשוד הנתון

במעצר ולא הוגש נגדו כתב אישום תוך 75 ימים לאחר מעצרו, ישוחרר מן המעצר, בערובה או ללא ערובה" (זאת בכפוף לסייג בסעיף 62). תשומת הלב למילה "ישוחרר". אך בעניינו, ובהינתן לשון ותכלית החוק – דרך התיקון היא על ידי הבאת המבקש בפני בית משפט השלום אשר הורה על שחרורו בתנאים.

4. סוף דבר, ניתנת בזאת רשות ערר. הערר מתקבל באופן שבניגוד לנפסק, יש להביא את המבקש בפני בית משפט השלום בירושלים, שידון בעניינו על פי סעיף 47 לחוק בהקדם, ובכל מקרה לא יאוחר מיום 19.8.18 בשעות הבוקר. כמובן שיש לזמן את הסנגור לדיון.

ניתנה היום, ה' באלול התשע"ח (16.8.2018).

ש ו פ ט
